

Tema 6 Estructures no lineals: Taules de hash

Maria Salamó Llorente
Estructura de Dades

Enginyeria Informàtica
Facultat de Matemàtiques i Informàtica,
Universitat de Barcelona

Contingut

6.0 Introducció

6.1 Conjunt

6.2 Mapa

6.3 Diccionari

6.4 Taules de hash (Taules de dispersió)

6.4.1 Introducció a Taules de Hash

6.4.2 Funcions de hash

6.4.3 Organització del hash

El tema s'explicarà en dues sessions de teoria
(Teo 12 i Teo13)

6.0 Introducció

Introducció

- Al Tema 3 vam veure com gestionar de diferents maneres una seqüència d'elements
- En aquest tema anem a veure altres maneres d'emmagatzemar seqüències d'elements i com definir TADs eficients per a la seva gestió
- En concret, anem a detallar...
 - Conjunt
 - Map
 - Diccionari
- I com la seva millor implementació és amb **taules de hash**, també anomenades **taules de dispersió**.

6.1 Conjunt

Conjunt (set)

- Un conjunt és una col·lecció d'elements no repetits
- A diferència d'una llista o un array, un conjunt **no manté cap ordre** dels seus elements

TAD Conjunt: Operacions

- **add(obj)** : afegeix un element en el conjunt, si encara no existeix
- **remove(obj)** : elimina un element del conjunt, si existeix
- **boolean contains(obj)** : comprova si un objecte existeix en el conjunt
- **int size()** : retorna el nombre d'elements que hi ha en el conjunt
- **boolean isEmpty()** : comprova si el conjunt està buit
- **list enumerate()** : retorna una llista amb tots els elements en algun ordre arbitrari

Implementació d'un conjunt

- Podem usar un array
 - A les operacions més importants d'aquest TAD conjunt, quin serà el seu cost computacional?
 - **add**: inserir un element en l'array
 - **contains**: cal recórrer l'array
 - **remove**: trobar i eliminar

Implementació d'un conjunt

- Podem usar un array
 - A les operacions més importants d'aquest TAD conjunt, quin serà el seu cost computacional?
 - **add**: inserir un element en l'array $O(1)$
 - **contains**: cal recórrer l'array $O(n)$
 - **remove**: trobar i eliminar $O(n)$
- Ho podem fer millor?

Implementació d'un conjunt

- Podem usar un array
 - A les operacions més importants d'aquest TAD conjunt, quin serà el seu cost computacional?
 - **add**: inserir un element en l'array $O(1)$
 - **contains**: cal recórrer l'array $O(n)$
 - **remove**: trobar i eliminar $O(n)$
- Ho podem fer millor?
 - Sí, i ho veurem més endavant en aquest tema

6.2 Mapa

Mapa

- Un mapa modela la cerca en una col·lecció d'entrades (clau-valor)
- Les **principals operacions** d'un mapa són: **cercar, inserir i esborrar** ítems
- Múltiples entrades amb la mateixa clau **no** es permeten
- Aplicacions:
 - Llibreta d'adreces
 - Registre d'estudiants
 - Pacients d'un hospital

TAD Entry

- Una **entry** guarda un parell clau-valor (k,v)
- Mètodes:
 - `key()`: retorna la clau associada
 - `value()`: retorna el valor associat
 - `setKey(k)`: assigna la clau k
 - `setValue(v)`: assigna el valor v

TAD Mapa: Operacions

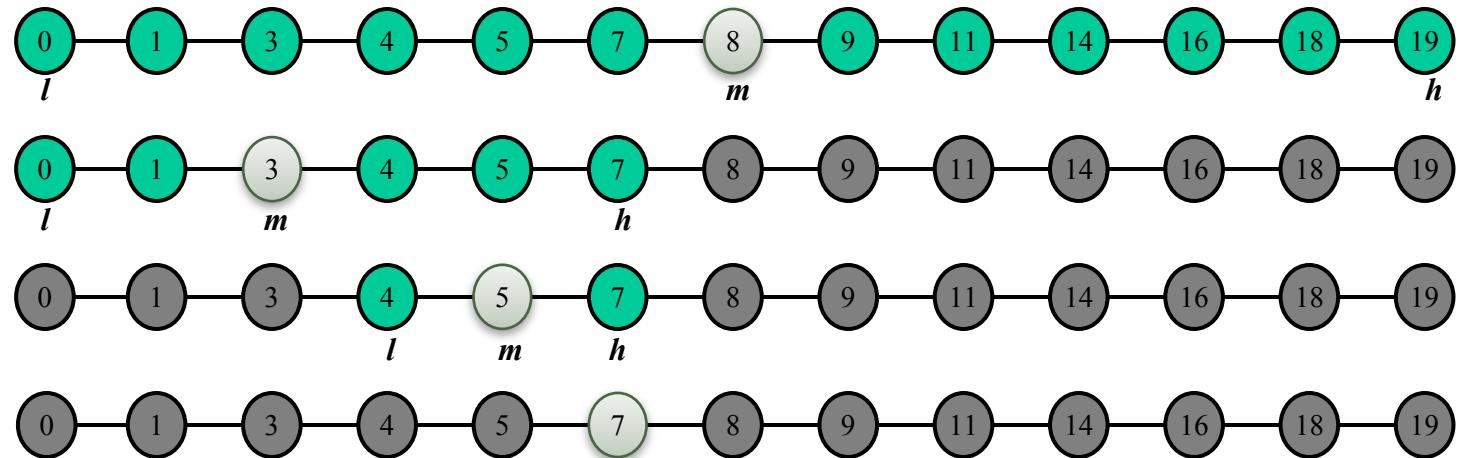
- **find(k)** : si el map M té una entry amb clau k, retorna un iterador a ell; sinó, retorna un iterador especial **end**
- **put(k, v)** : si no existeix una entry amb clau k, inserta la entry (k, v); sinó assigna el valor v. Retorna un iterador a la nova/modificada entry
- **erase(k)** : si el map M té una entry amb clau k, l'elimina de M; si no la troba, dóna un error
- **size()** : retorna el nombre de entries en M
- **empty()** : retorna cert si M està buit, altrament fals
- **begin()**, **end()** : retornen iteradors a la primera entry (per begin) o a posició anterior a l'última entry de M (per end)

Exemple

Operació	Sortida	Map
empty()	true	\emptyset
put(5,A)	[(5,A)]	(5,A)
put(7,B)	[(7,B)]	(5,A),(7,B)
put(2,C)	[(2,C)]	(5,A),(7,B),(2,C)
put(8,D)	[(8,D)]	(5,A),(7,B), (2,C) ,(8,D)
put(2,E)	[(2,E)]	(5,A),(7,B), (2,E) ,(8,D)
find(7)	[(7,B)]	(5,A),(7,B),(2,E),(8,D)
find(4)	end	(5,A),(7,B),(2,E),(8,D)
find(2)	[(2,E)]	(5,A),(7,B),(2,E),(8,D)
size()	4	(5,A),(7,B),(2,E),(8,D)
erase(5)	—	(7,B),(2,E),(8,D)
erase(2)	—	(7,B),(8,D)
find(2)	end	(7,B),(8,D)
empty()	false	(7,B),(8,D)

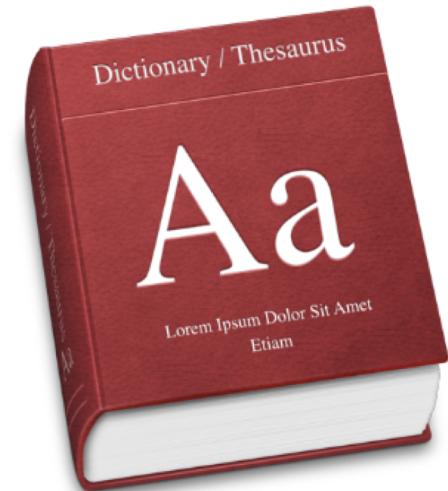
6.3 Diccionari

Diccionari

- Un diccionari està dissenyat per emmagatzemar ítems compostos per (*key*, *value*), on la *key* és utilitzada per trobar els *values* de l'element corresponent
- És molt similar a un *map*
- Aplicacions:
 - Llibreta d'adreces (nom → adreça)
 - Diccionari (paraula → definició)
 - Clients en un banc

Diccionari

- Un mapa modela la cerca en una col·lecció d'entrades (clau-valor)
- Les principals operacions d'un mapa són: **cercar, inserir i esborrar** ítems
- Múltiples entrades amb la mateixa clau **sí** es permeten
- Aplicacions:
 - Parells de (paraula – definició)
 - Autoritzacions de targetes de crèdit
 - Mapeig de DNS dels noms de host
 - (Ex. datastructures.net) a l'adreça IP (Ex., 128.148.34.101)

TAD Entry

- Una *entry* guarda un parell clau-valor (k, v)
- Mètodes:
 - `key()`: retorna la clau associada
 - `value()`: retorna el valor associat
 - `setKey(k)`: assigna la clau k
 - `setValue(v)`: assigna el valor v

TAD Diccionari: Operacions

- **find(k)** : si existeix una entry amb clau k, retorna un iterador a ella; sinó, retorna un iterador especial **end**
- **findAll(k)** : retorna iteradors b i e de tal manera que totes les entrades amb clau k estan en el rang de l'iterador [b, e) començant amb b i acabant just abans de e
- **put(k, o)** : inserta i retorna un iterador a ell
- **erase(k)** : elimina una entry amb clau k, error si no existeix
- **begin()**, **end()** : retorna iteradors a l'inici i al final del diccionari
- **size()**, **empty()**

Exemple

Operació	Sortida	Diccionari
put(5,A)	(5,A)	(5,A)
put(7,B)	(7,B)	(5,A),(7,B)
put(2,C)	(2,C)	(5,A),(7,B),(2,C)
put(8,D)	(8,D)	(5,A),(7,B),(2,C),(8,D)
put(2,E)	(2,E)	(5,A),(7,B),(2,C),(8,D),(2,E)
find(7)	(7,B)	(5,A),(7,B),(2,C),(8,D),(2,E)
find(4)	end	(5,A),(7,B),(2,C),(8,D),(2,E)
find(2)	(2,C)	(5,A),(7,B),(2,C),(8,D),(2,E)
findAll(2)	(2,C),(2,E)	(5,A),(7,B),(2,C),(8,D),(2,E)
size()	5	(5,A),(7,B),(2,C),(8,D),(2,E)
erase(5)	—	(7,B),(2,C),(8,D),(2,E)
find(5)	end	(7,B),(2,C),(8,D),(2,E)

Objectiu

- **put(key, val)**: afegeix un ítem (*key, value*) al diccionari
- **V find(key)**: retorna la *value* mapejada per la *key* corresponent
- **erase(key)**: elimina l'ítem corresponent a la *key* del diccionari
- **int size()**: retorna el nombre d'ítems que conté el diccionari
- **boolean isEmpty()**: comprova si el diccionari està buit

Implementar un map o un diccionari on totes aquestes funcions tinguin complexitat O(1)

Com implementar un diccionari

Tenim diferents estructures de dades que poden servir per implementar un diccionari.

- Array, LinkedList
- Arbre binari
- Arbre AVL
- **Taula de Hash**

Perquè volem fer hash?

Fer una cerca en aquestes estructures comporta un cost computacional de ...

- **Array, LinkedList** → $O(n)$
- **Arbre binari** → $O(\log n)$ però pot degenerar a $O(n)$
- **Arbre AVL** → $O(\log n)$ perquè balanceja l'arbre

Perquè volem fer hash?

Imagina que volem inserir 10.000 estudiants (amb un ID de 5 díigits) en aquestes estructures i fer operacions d'inserir, cercar i eliminar, el cost computacional serà de ...

- **LinkedList** → $O(n)$
- **Arbre binari** → $O(\log n)$ però pot degenerar a $O(n)$
- **Arbre AVL** → $O(\log n)$ perquè balanceja l'arbre
- Usant **un array** de 100.000 posicions, podem tenir un accés de **$O(1)$** , però estarem ocupant molt d'espai que no usarem.

Perquè volem fer hash?

Hi ha alguna manera d'aconseguir un accés amb un cost computacional de $O(1)$ i que no malgastem tant d'espai?

Perquè volem fer hash?

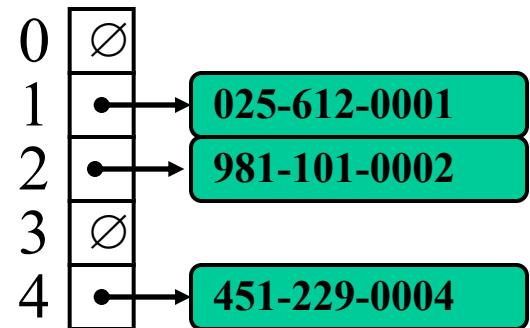
Hi ha alguna manera d'aconseguir un accés amb un cost computacional de $O(1)$ i que no malgastem tant d'espai?

La resposta és ... **TAULES DE HASH**

6.4 Taules de Hash

6.4.1 Introducció a Taules de Hash

Introducció a Taules de Hash

- **Permeten l'accés directe a un element de la seqüència, indicant la posició que ocupen**
- Les taules de hash tenen com a finalitat que la **cerca, la inserció i la eliminació** d'una entry es faci amb un **cost computacional constant**, és a dir, $O(1)$
- Una taula hash es sol usar per a la **implementació eficient d'un mapa o d'un diccionari**
- Les taules hash estan construïdes mitjançant arrays
 - L'organització ideal d'una taula de hash és que el camp clau de la entry es correspongui directament amb l'índex de l'array

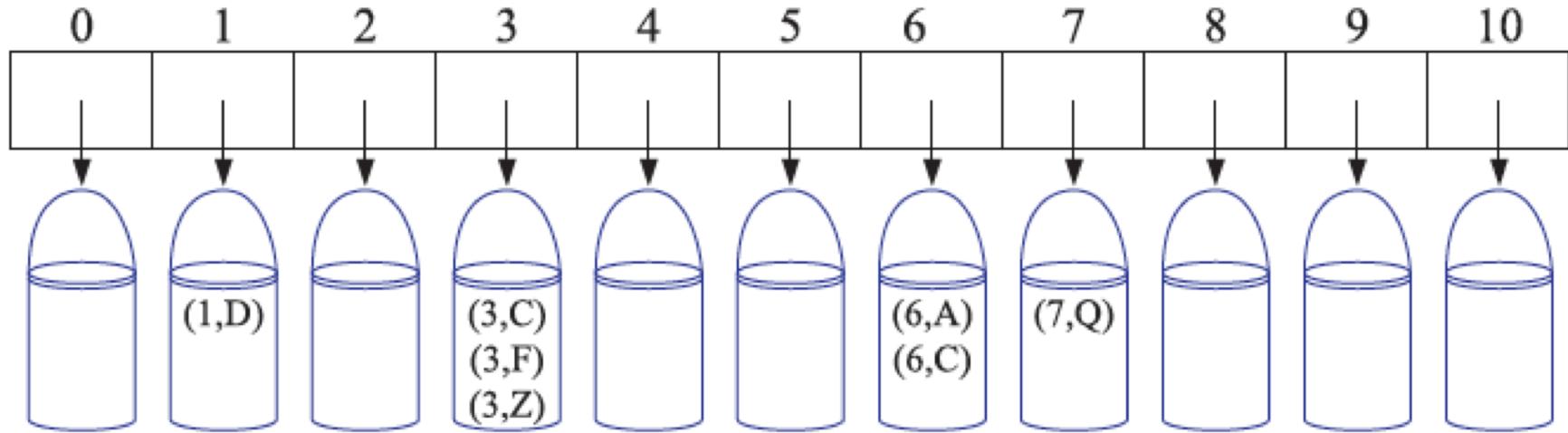

Introducció a Taules de Hash

- Per convertir el camp clau d'una entry en un índex dins del rang de definició de l'array s'utilitza una **funció de hash h**
- És possible que diferents keys vagin a parar al mateix índex de la taula
 - Dues claus diferents x_1, x_2 obtenen el mateix índex, és a dir que $h(x_1) = h(x_2)$
 - Això s'anomena **col·lisió**
 - **Com es pot guardar múltiples *values* de diferents key en un únic índex?**

Introducció a Taules de Hash

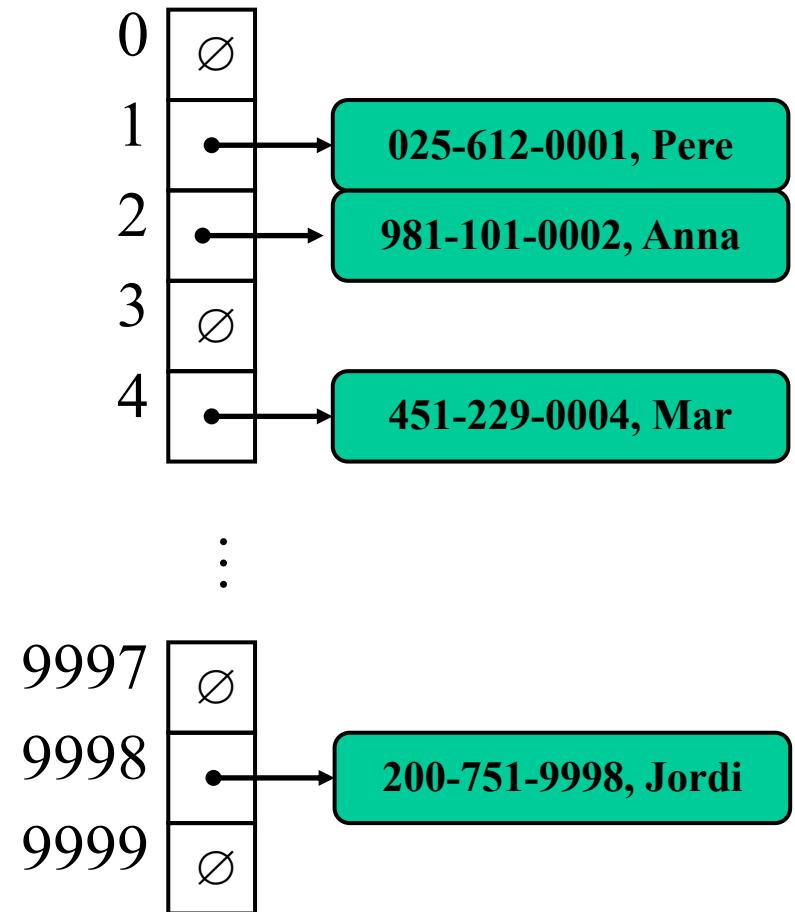
- Una taula de hash per a un tipus de clau consisteix en:
 - Una funció hash h
 - Un array (taula o *bucket array* en anglès) de mida N

- Quan s'implementa un mapa amb una taula de hash, l'objectiu és guardar el ítem (k, o) en l'índex $i = h(k)$

Exemple

- Dissenyem una taula de hash per a un mapa que guarda les entrades com **(SSN, Nom)**, on SSN (número de la seguretat social) és un enter positiu de 9 díigits
- La nostra taula de hash usa un array de mida $N = 10,000$ i la funció de hash és:
$$h(x) = \text{últims quatre díigits of } x$$

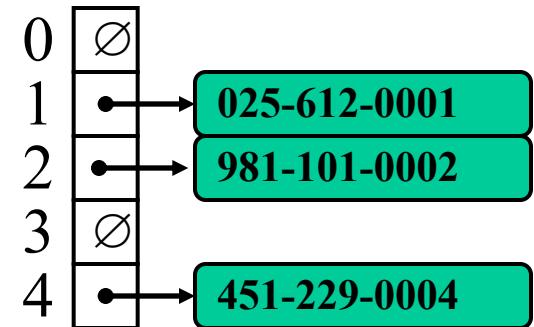

Introducció a Taules de Hash

- Les taules de hash es dissenyen considerant les col·lisions
- Es reserven més posicions de memòria, N, que elements a guardar, m.
- Quantes més posicions, menor risc de col·lisions si la funció de hash és bona, però més memòria estarà desaprofitada, ja que hi ha més forats buits a la taula.
- El **factor de càrrega**, λ mesura la fracció de la taula que està plena. El valor del factor de càrrega està en el rang [0 .. 1], on 0 indica que està buida i 1 que està completament plena.
 - $\lambda = \frac{m}{N}$, m és el número d'elements guardats i N la mida de la taula
 - Normalment es busca que el factor de càrrega sigui $\lambda \leq 0.8$

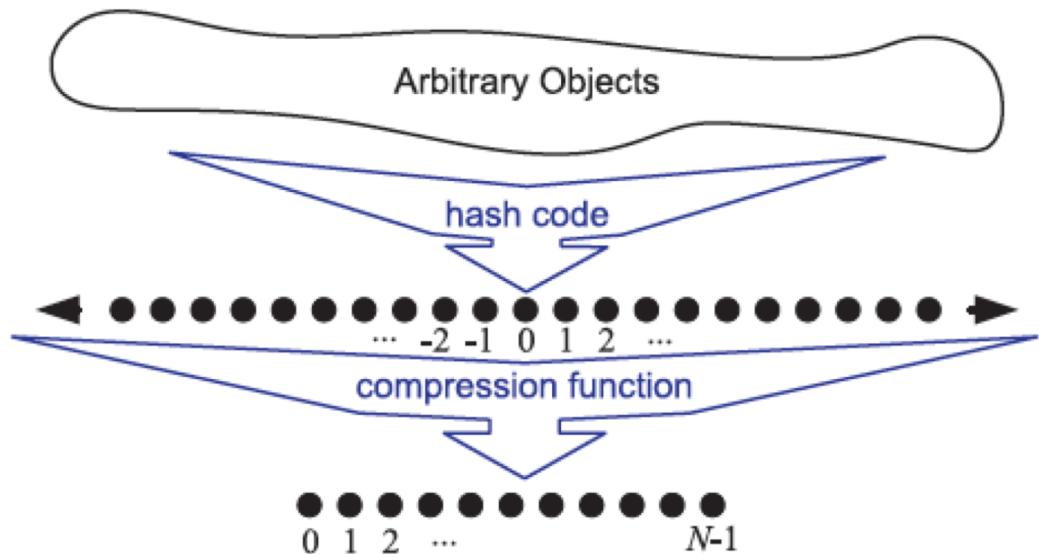
6.4.2 Funcions de Hash

Funcions de hash

- La tasca de la **funció de hash** $h(\text{key})$ és que a partir una clau (**key**) retorna un índex dins de l'array, on els valors (**values**) de la key corresponents estan emmagatzemats
- $h: K \rightarrow N$ on K és el conjunt de claus i N les posicions de memòria
- Per tota $x \rightarrow h(x)$, per tota clau x , $h(x)$ es denomina **valor hash** de la clau x . A més a més, és l'índex de la taula

Funcions de Hash

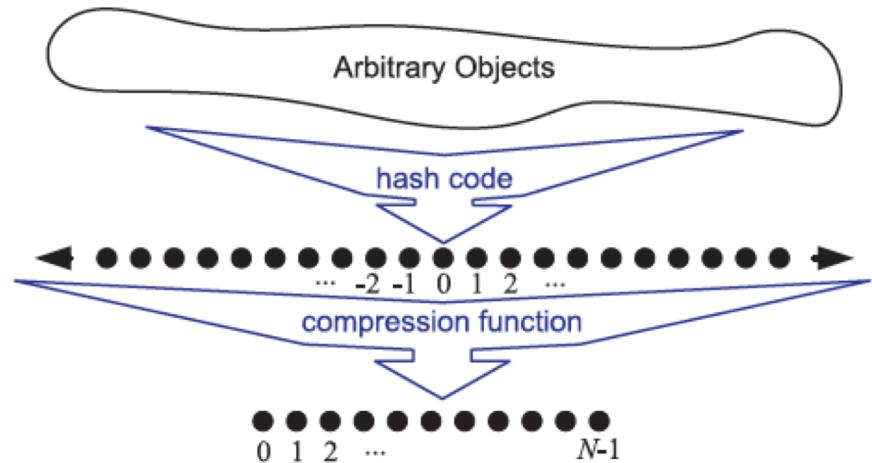
- Una funció de hash normalment s'especifica com la composició de dues funcions:

Codi Hash:

h_1 : keys \rightarrow integers

Funció de compressió:

h_2 : integers $\rightarrow [0, N - 1]$

- El codi hash s'aplica primer i la funció de compressió s'aplica després amb el resultat del codi hash,
i.e., $h(x) = h_2(h_1(x))$

Criteris per seleccionar una Funció de Hash

- L'objectiu de la funció de hash és “dispersar” les claus d'una manera aparentment random

Els **criteris** per seleccionar una funció de hash són:

1. $h(x)$ ha de ser **fàcil d'avaluar** i que el seu temps d'execució sigui mínim, de complexitat constant, $O(1)$
2. Ha de **distribuir uniformement els valors de hash** sobre el conjunt N , per així minimitzar les col·lisions

Codi hash (I)

□ Adreça de memòria

- Es reinterpreta l'adreça de memòria de la clau com un enter
- Bona en general, excepte per claus numèriques o strings

□ Conversió a enter

- Es reinterpreten els bits de la clau com un enter
 - S'assumeix que el nombre de bits de cada tipus és conegut
 - A C++ es pot fer un include <limits>
 - Existeix una classe `numeric_limits` que permet donat un tipus T (com un `char` o `int`) es pot conèixer quin és el nombre de bits d'una variable de tipus T a partir de `numeric_limits<T>.digits`
- Adequada per claus de mida menor o igual al nombre de bits del tipus enter (e.g., `byte`, `short`, `int` i `float` en C++)
- En el cas de `long` s'hauria de fer un cast-down a un enter
 - Això suposa una pèrdua d'informació del valor original de la clau
 - Millor en aquest cas fer una suma de la part alta i baixa del `long`.

Codi hash (II)

- Suma de components

- En el cas del long la suma de components és millor opció que només fer el cast de la part baixa per convertir-lo a int.
- La suma de components es pot aplicar a qualsevol objecte que la seva representació es pugui dividir en parts (x_0, x_1, \dots, x_{k-1}) d'enters
- Es parteixen els bits en components de mida fixa (e.g., 16 or 32 bits) i es sumen els components (ignorant overflows)

$$\sum_{i=0}^{k-1} x_i$$

- Adequada per claus numèriques de mida fixa major o igual al nombre de bits del tipus enter (e.g., long i double en C++)
- No és adequada per cadenes de caràcters o strings

Codi hash (II)

- Suma de components
 - No és adequada per cadenes de caràcters o strings
 - Per exemple, les paraules:
 - “STOP”
 - “POTS”
 - “TOPS”
 - “SPOT”
 - La solució passa per usar un polinomi

Totes coincideixen en la
suma de components

Codi hash (III)

- Acumulació polinomial:

- Es partitionen els bits de la clau en una seqüència de components de mida fixa (e.g., 8, 16 or 32 bits)

$$a_0 \ a_1 \ \dots \ a_{n-1}$$

- S'avalua el polinomi

$$p(z) = a_0 + a_1 z + a_2 z^2 + \dots + a_{n-1} z^{n-1}$$

ó

$$p(z) = a_0 z^{n-1} + a_1 z^{n-2} + \dots + a_{n-2} z + a_{n-1}$$

amb un valor fixe z , ignorant overflows

- Bons valors per a z són 33, 37, 29 o 41
 - Especialment adequada per strings o cadenes de caràcters
 - Per exemple, escollint $z = 33$, en un conjunt de 50.000 paraules en anglès, es generen com a molt 6 col·lisions

Codi hash (III)

- Acumulació polinomial:

$$p(z) = a_0 + a_1 z + a_2 z^2 + \dots + a_{n-1} z^{n-1}$$

$$p(z) = a_0 z^{n-1} + a_1 z^{n-2} + \dots + a_{n-2} z + a_{n-1}$$

- El polinomi $p(z)$ es pot avaluar en un temps $O(n)$ usant la **regla de Horner**:
 - Els polinomis es calculen successivament, cadascú a partir de l'anterior en un temps $O(1)$
 - Tenim $p(z) = p_{n-1}(z)$

$$p_0(z) = a_{n-1}$$

$$p_i(z) = a_{n-i-1} + z p_{i-1}(z) \quad (i = 1, 2, \dots, n-1)$$

Funcions de compressió

- Divisió o Aritmètica modular:

$$h_2(y) = y \bmod N$$

- La mida N de la taula de hash normalment s'escull un nombre primer
 - N primer més gran però més proper al nombre d'elements que es volen guardar a la taula
- No és recomanable escollir una mida N que sigui múltiple de 2 o de 10
 - Si $N = 2^j$ o 10^j la distribució de $h(x)$ es basa únicament en els j díigits menys significatius
 - Per ex., $N=100 = 10^2$, $h(628) = h(228) = h(128) = 28$

Funcions de compressió

- Divisió o Aritmètica modular:

$$h_2(y) = y \bmod N$$

- **Exemple:**

- Volem guardar $N=900$ registres
 - Escolliu la mida de la taula i calcular la posició que ocupa cadascuna d'aquestes claus:

- 245643 245981 257135

- Solució:

- Un bon valor és $N = \underline{\hspace{2cm}}$

- $h(245643) = 245643 \bmod \underline{\hspace{2cm}} = \underline{\hspace{2cm}}$

- $h(245981) = 245981 \bmod \underline{\hspace{2cm}} = \underline{\hspace{2cm}}$

- $h(257135) = 257135 \bmod \underline{\hspace{2cm}} = \underline{\hspace{2cm}}$

Funcions de compressió

- Divisió o Aritmètica modular

$$h_2(y) = y \bmod N$$

- Exemple:

- Volem guardar $N=900$ registres
 - Escolliu la mida de la taula i calcular la posició que ocupa cadascuna d'aquestes claus:

- 245643 245981 257135

- Solució:

- Un bon valor és $N = 997$
 - $h(245643) = 245643 \bmod 997 = 381$
 - $h(245981) = 245981 \bmod 997 = 719$
 - $h(257135) = 257135 \bmod 997 = 906$

Funcions de compressió

- Multiplica, Afegeix i Divideix (MAD)

$$h_2(y) = (ay + b) \bmod N$$

- a and b són enters no negatius tal que $a \bmod N \neq 0$
- Altrament, cada enter mapejaria al mateix valor b

- Plegament

- Consisteix en partir les claus en parts $x_1, x_2, x_3, \dots, x_n$ y combinar les parts (per exemple sumant)
- Per exemple: 245643 245981 257135 si els dividim en dos parts

- $h(245643) = 245 + 643 = 888$

- $h(245981) = 245 + 981 = 1226 = 226$ (s'ignora overflow)

- $h(257135) = 257 + 135 = 392$

Tema 6 Estructures no lineals: Taules de hash

Maria Salamó Llorente
Estructura de Dades

Enginyeria Informàtica
Facultat de Matemàtiques i Informàtica,
Universitat de Barcelona